

Sør-Trøndelag Sau og Geit
eivind.mjoen@oppdal.com

Deres ref

Vår ref
18/2580-

Dato
6. november 2018

Avgjørelse av klage på vedtak om skadefelling av jerv i deler av region 6 våren 2018

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra Sør-Trøndelag Sau og geit 13. juni 2018 over Miljødirektoratets vedtak 25. mai om skadefelling av jerv i deler av region 6.

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets vedtak 25. mai 2018 om ikke å åpne for skadefelling av jerv i deler av region 6 våren 2018. Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at det ut fra Miljødirektoratets vurdering av bestandssituasjon, skadehistorikk og skadepotensiale ikke var grunnlag for å iverksette felling av jerv i perioden februar til mai 2018. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Saksgang

Miljødirektoratet mottok i perioden februar - mai 2018 flere søknader/anmodninger om uttak av jerv i region 6. Blant annet søkte Oppdal kommune sammen med flere beitelag 6. mars 2018 om ekstraordinært uttak av jerv i Oppdal østfjell. Sør-Trøndelag Sau og Geit har i brev 7. mars 2018 støttet søknad om forebyggende skadefelling av jerv. Miljødirektoratet behandlet 25. mai 2018 flere søknader/anmodninger om uttak av jerv i deler av region 6. Sør-Trøndelag Sau og Geit påklaget 13. juni 2018 vedtaket. Miljødirektoratet opprettholdt 5. juli 2018 sitt tidligere vedtak og saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet samme dag.

Klagers anførsler

Klager viser til at avslaget er begrunnet i at bestandsmålet ikke er oppnådd i region 6. De viser til at det på tidspunktet for avslaget var kjent at antallet ynglinger i år ligger over bestandsmålet i regionen, og at det har vært tilfelle hvert år bortsett fra i 2017. De viser til at det er dokumentert 12 ynglinger og tre antatte ynglinger i region 3, og at fire av disse ligger i beiteprioritert område. De mener det bør tas ut ynglende jerv i Stølådalsområdet, Dindalsområdet og Trollheimen før omfattende skader oppstår.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet viser i sitt vedtak til 10 søknader/anmodninger om uttak av jerv i region 6 i perioden februar 2018 til mai 2018. Direktoratet uttaler følgende:

"Felles for alle brev er at de viser til skadepotensiale på utmarksbeiting for bufe og tamrein. Flere søknader viser også til påviste tap av sau eller tamrein til jerv i beiteprioriterte områder, og at det er behov for å iverksette felling i regi av Miljødirektoratet.

Bestandssituasjon for jerv og overvåking

Vi legger til grunn nasjonal status for bestandssituasjonen av jerv i vedlegg "Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2018". I rovviltregion 6 er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av jerv. Året 2017 ble det påvist 7 ynglinger av jerv i regionen, og i de to foregående årene ble det påvist henholdsvis 12 og 11 ynglinger (NINA rapport 1391). I gjennomsnitt er det påvist 10 årlige ynglinger siste 3 år. Av de 7 ynglingene i 2017 ble det gjennomført 1 uttak av ynglinger i region 6, slik at netto antall i 2017 var 6 kjente ynglinger. Etter ekstraordinære uttak har gjennomsnittlig antall jerveynglinger siste tre år vært 8,3 i regionen. Overvåkingssesongen pågår 1. februar til og med 31. juli, og så langt i sesongen er det registrert 11 dokumenterte eller antatt sikre jerveynglinger i 2018. Samlet status for ynglinger i 2018 vil ikke foreligge før i oktober. Rovviltnemnda i region 6 vedtok 31. mai 2017 en kvote for lisensfelling på jerv på 23 jerv (maks 7 hunndyr). I lisensfellingene 2017/2018, som begynte 10. september 2017, ble det felt 40 jerv på lisensfelling i Norge av en total kvote på 113 jerver. I region 6 er det felt 7 jerver i denne perioden, hvorav to av disse ble felt etter vedtak om skadefelling fra Miljødirektoratet i gamle Nord-Trøndelag vest for E6. Statens naturoppsyn har felt 1 jervealp etter vedtak fra Miljødirektoratet om hiuttak i Høylandet kommune 27. april i år. I fellingsåret 2017/2018 (1. april til 31. mars) er det i region 6 totalt registrert avgang av 14 jerver (10 tisper og 4 hanner); 5 jerver felt i lisensjakt, 7 jerver felt etter vedtak om skadefelling fra Miljødirektoratet, samt 2 jerver med dødsårsak annet eller ukjent avgang. Avgang av jerv er registrert i følgende kommuner: Høylandet, Namsskogan, Meråker, Lierne, Oppdal, Trondheim, Stranda, Fosnes, og Røros.

Skadesituasjon og erstatning for rovviltskader

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag utbetalte erstatning for 943 sau og 2666 lam som tap til rovvilt i 2017, og 16 % av dette ble erstatta som tap til jerv. 6 sauer ble påvist tapt til jerv i 2017 i Nord-Trøndelag. I reindriftsåret 2016/2017 ble det utbetalt erstatning for 2311 tamrein som tap til rovvilt i Nord-Trøndelag og 29 % av dette ble erstatta som tapt til jerv. 43 tamrein ble påvist tapt til jerv i Nord-Trøndelag i 2017. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag utbetalte erstatning for 408 sau og 2488 lam som tap til rovvilt i 2017, og 61 % av dette ble erstatta som tap til jerv. 56 sauer ble påvist tapt til jerv i 2017 i Sør-Trøndelag. I reindriftsåret 2016/2017 ble det utbetalt erstatning for 530 tamrein som tap til rovvilt i Sør-Trøndelag/Hedmark reinbeiteområde, og 28 % av dette ble erstatta som tapt til jerv. 3 tamrein ble påvist tapt til jerv i 2017. Fylkesmannen i Møre og Romsdal utbetalte erstatning for 19 sau og 610 lam som tap til rovvilt i 2017, og 85 % av dette ble erstatta som tap til jerv. 64 sauer ble påvist tapt til jerv i Møre og Romsdal i 2017.

Miljødirektoratet sine vurderinger

Søknaden behandles i medhold av rovviltforskriften § 13 første ledd. Miljødirektoratet har vurdert innspill, anmodninger og søknader om uttak sett i sammenheng med fortløpende informasjon og kunnskap om bestand av jerv som er samlet gjennom overvåkingsperioden for jerv. Våre vurderinger er basert på prinsippet om differensiert forvaltning, dvs. ulike terskler for uttak i henholdsvis forvaltningsområdet for jerv og beiteprioriterte områder, kunnskap om skadehistorikk og skadepotensiale, og på hensyn til de nasjonale bestandsmåla for jerv. Videre har vi vurdert anbefalinger fra rovviltnemnda og innholdet i forvaltningsplanen for regionen. Vær, føre og sporforhold er avgjørende for om

fellingsforsøk kan settes i verk. Miljødirektoratet har videre vurdert prinsippene om offentlig beslutningstaking i naturmangfoldloven § 7. Vi viser til "Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge i 2018", samt oppdatert status for region 6 i dette brevet, og mener at kunnskapsgrunnlaget for forvaltningsvedtak er godt (jf. nml § 8), og at føre-var-prinsippet i nml § 9 dermed ikke kommer til anvendelse. Nml § 10, økosystemtilnærming og samlet belastning, er vurdert i forbindelse med avveiningen mellom hensyn til bestandsmål og skadepotensiale. §§ 11 og 12 er ikke relevante i forhold til dette vedtaket. Etter en samlet vurdering av hensyn til bestandsmål for jerv, skadehistorikk og skadepotensiale for de enkelte områder og regionen som helhet at det ikke er grunnlag for å iverksette ytterligere fellingsforsøk på jerv på nåværende tidspunkt. Miljødirektoratet avslår med dette søknader om skadefelling av jerv i region 6."

I sin vurdering av klagen sier Miljødirektoratet:

"Miljødirektoratet har vurdert fortløpende behov for uttak av jerv i landet gjennom vårvinteren, både enkeltindivider og ynglinger for å avverge skade på bufe og tamrein. Samtidig er det bl.a. nødvendig å ta hensyn til de nasjonale regionvise målene for jervebestanden og en differensiert forvaltning i henhold til forvaltningsplanene for regionene. I vårt brev av 25. mai 2018 går det fram at 7 ynglinger av jerv ble påvist (dokumentert eller antatt sikker) i region 6 i 2017. Av disse ble 1 yngling tatt ut av Statens naturoppsyn. Det nasjonale målet for jerv i region 6 er 10 årlige ynglinger. I samme brev går det også fram at vi var kjent med at det så langt var påvist 11 ynglinger av jerv i region 6 i 2018. På det tidspunktet hadde valpene forlatt hiet og snøen i stor grad forsvunnet, slik at mulighetene for uttak var sterkt begrenset. På et tidligere tidspunkt, når forholdene lå bedre til rette for uttak, var prognosene for antall ynglinger mer usikre i regionen. Det var mistanke om mulig yngling på 2 lokaliteter i Oppdal kommune innenfor beiteprioritert sone, ikke langt fra jerveprioriterte soner i henholdsvis Møre og Romsdal og Oppland. I dette området, mellom Riksvei 70 og E6 i Oppdal kommune ble det ikke påvist skade av jerv på sau i verken 2016 eller 2017. Alle påviste tap av sau til jerv i Oppdal kommune i 2017 ble funnet i området øst for E6. 33 tap ble påvist. 1 jervetispe ble felt i lisensfelling 10. september 2017 i skadeområdet i Oppdal. Det er likevel klart at det var flere jerver tilstede i området, fordi 10 døde sauer var påviselig tapt til jerv etter 10. september. Utover de 2 ynglingene i Oppdal, er det påvist i ytterligere 3 ynglinger som ligger utenfor prioriterte jerveområder i region 6 i 2018, hvorav 2 i Møre og Romsdal og 1 i Høylandet kommune i Trøndelag. Miljødirektoratet iverksatte uttak av ynglingen i Høylandet, der 1 valp ble felt. Pr i dag er det påvist i alt 17 ynglinger i region 6 (dokumentert eller antatt sikker). Det endelige resultatet vil ikke foreligge før etter rapportering fra Rovdata i oktober i år.

Konklusjon

Miljødirektoratet kan ikke se at klagen tilfører informasjon eller argumenter som gjør at vi vil endre vårt vedtak av 25. mai 2018. Saken sendes til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse."

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven (nml) §§ 18 og 77 og rovviltforskriften § 13, jf. § 1 og 3. Videre har departementet, i henhold til nml. § 7, lagt prinsippene i nml. §§ 8 til 10 til grunn som retningslinjer. Prinsippet i nml. §§ 11 og 12 anses ikke som relevant i denne saken.

I denne saken foreligger det tilstrekkelig kunnskap og føre-var-prinsippet i nml. § 9 får mindre betydning. Departementet anser også at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, og at kravet i nml. § 8 dermed er oppfylt.

Naturmangfoldloven §18 stiller som vilkår for uttak av rovdyr at uttaket må avverge skade, jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Videre stiller loven krav om at formålet ikke

kan nås på annen tilfredsstillende måte, jfr § 18 annet ledd. Endelig er det vilkår om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse, jfr lovens § 18 annet ledd. Uttak av jerv skjer i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling.

Departementet legger til grunn av vilkårene i naturmangfoldloven for felling av jerv i region 6 er oppfylt. Både for 2016/2017 og 2017/2018 er det vedtatt kvote for lisensfelling av jerv i regionen. Det er også fastsatt kvote for betingede skadefellinger på jerv de senere årene. Lisensfellingsperioden for jerv er fra 10. september til 15. februar. Perioden for betingede skadefellinger utløper også 15. februar. I tiden etter 15. februar er det Miljødirektoratet som kan gi tillatelse til felling i medhold av rovviltforskriften § 13. Vilårene for felling er de samme som nevnt ovenfor. Miljødirektoratet kan i denne perioden åpne for felling, både av eget tiltak og etter søknad/anmodning.

Departementet viser til at forvaltning av jerv i hovedsak skjer gjennom fastsetting av kvote for lisensfelling og gjennom skadefelling i enkelttilfeller. Miljødirektoratets vedtak 25. mai 2018 gjelder 10 søknader/anmodninger om uttak/ekstraordinære uttak av jerv i region 6 i tiden etter at perioden for lisensfelling og betingede skadefellinger er utløpt, og i en periode der det ikke er husdyr på beite. Miljødirektoratet har i sitt vedtak 25. mai 2018 gitt en utførlig beskrivelse av situasjonen i region 6, både status for jerven, skadeomfang på sau og tamrein og uttak av jerv i regionen. I sin vurdering av klagen har direktoratet gitt en vurdering av situasjonen i Oppdal kommune spesielt.

Departementet mener Miljødirektoratet i tiden etter utløpet av lisensfellingsperioden og skadefellingsperioden 15. februar forløpende må vurdere om det skal åpnes for uttak i medhold av rovviltforskriften § 13, uten at hver enkelt henvendelse om uttak blir behandlet særskilt. Departementet er enig i de vurderinger direktoratet har gjort ut fra bestandssituasjon, skadehistorikk og skadepotensialet for de enkelte områdene i region 6 våren 2016. Departementet kan heller ikke se at det på tidspunktet for søknaden fra Oppdal kommune forelå grunnlag for uttak av jerv i kommunen.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets vedtak 25. mai 2018 om ikke å åpne for skadefelling av jerv i deler av region 6 våren 2018. Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at det ut fra Miljødirektoratets vurdering av bestandssituasjon, skadehistorikk og skadepotensiale ikke var grunnlag for å iverksette felling av jerv i perioden februar til mai 2018. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Torkel Ramberg
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi
Fylkesmannen i Trøndelag
Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 6